

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

25 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte - Iurie Diaconu,

Judecători - Ion Guzun, Liliana Catan, Nadejda Toma, Victor Boico,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 iulie 2020, declarat în propria cauză penală de către

Bacalov Anatolie XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 26.04.2018 până la 16.05.2019;

Instanța de apel de la 06.06.2019 până la 21.07.2020;

Instanța de recurs de la 14.10.2020 până la 25.01.2021.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 16 mai 2019, Anatolie Bacalov a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal și în baza acestei Legii i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis. S-a aplicat pedeapsa complementară sub formă de privare de dreptul de a ocupa funcții în domeniul Ministerului Afacerilor Interne pe un termen de 3 ani.

În baza art. 90 Cod penal, pedeapsa închisorii numită lui Anatolie Bacalov a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

Acțiunea civilă înaintată de Vitalie Onu a fost retrasă.

Solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpatul Anatolie Bacalov în beneficiul statului în sumă de 1 862,00 lei, a fost respinsă.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Anatolie Bacalov îndeplinind funcția de polițist, șef de post, ofițer superior de sector al postului de poliție XXXXX numit în funcția dată prin ordinul Inspectorului general-șef al Inspectoratului General al Poliției nr. 14 EF din 06.03.2013, având gradul special de locotenent de poliție, fiind în conformitate cu art.123 alin.(1) din Codul

Penal persoană publică, cărui prin numire i-au fost acordate drepturi și obligațiuni în vederea exercitării funcțiilor autorităților publice, contrar art.3 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încheiată la Roma la 04.11.1950, la care Republica Moldova a aderat la 12.09.1997; art. 24 alin (2) al Constituției Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994, încălcând grav prevederile art. 4 al Legii Republica Moldova nr. 416-XII din 18.12.1990 "Cu privire la poliție", care stipulează că, în activitatea sa poliția mizează pe respectarea personalității cetățenilor, constituind un garant al apărării demnității drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime, precum și prevederile art.12-15 al aceleiași Legi, dispozițiile pct.1), 3), 4) ale capitolului I și pct. 1), 2) ale capitolului II din "Regulile de aplicare a mijloacelor speciale de către colaboratorii organelor interne și militarii trupelor de carabinieri ale Ministerului Afacerilor Interne!, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 1275-XII din 15.02.1993, care reglementează condițiile și limitele aplicării forței fizice și a mijloacelor speciale; contrar prevederilor lit. a), b) pct. 16 din „Codul de etică și deontologie al polițistului”, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 481 din 10.05.2006, care-l obligau să nu supună pe nimeni la tortură, să nu aplice forța fizică, decât pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfringerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele non-violente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin, să respecte Constituția și legile Republicii Moldova, să nu aplice acte de tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante, în orice circumstanță s-ar afla, să nu recurgă la forță cu excepția cazurilor de necesitate absolută și numai în măsura necesară atingerii unui obiectiv legitim, a săvârșit infracțiunea de tratament inuman și degradant în următoarele circumstanțe:

La data de 19 martie 2013, aproximativ la ora 16:00, aflându-se în biroul de serviciu al postului de poliție XXXXX, sub pretextul investigării a unui caz de tăiere ilicită a copacilor din pădurea comunei Tîrnova, i-a aplicat cet. Vitalie Onu multiple lovituri cu pumnii în regiunea feței și a cutiei toracice, care au provocat victimei suferințe fizice, precum și vătămări corporale.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 46D din 27 martie 2013 la cet. Vitalie Onu au fost depistate următoarele leziuni corporale: excoriații ale regiunii supraorbitale dreapta și lateral de ochiul drept, echimoza sub ochiul drept, echimoza sub ochiul stâng, edemul țesuturilor moi ale regiunii zigomatice stânga - care au fost cauzate de acțiunea unor corpuri contondente dure în răstimpul indicat și se califică la vătămare corporală neînsemnată.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept, fapta inculpatului întrunește elementele constitutive

ale infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, după indicii calificativi: *cauzarea intenționată a unei dureri sau a suferinței fizice ori psihice, care reprezintă tratament inuman ori degradant, de către o persoană care acționează cu titlu oficial sau cu consimțământul expres sau tacit al unei asemenea persoane.*

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată a declarat apel procurorul prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care față de Anatolie Bacalov să fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, admiterea acțiunii civile în mărime de 50 000 lei înaintată de partea vătămată Vitalie Onu împotriva inculpatului Anatolie Bacalov și încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat în beneficiul statului în mărime de 1 862 lei.

În argumentarea apelului declarat, procurorul a menționat că instanța de fond eronat a aplicat o pedeapsă prea blândă și nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite de inculpat, precum și de condamnările anterioare a Republicii Moldova la CEDO pe faptul aplicării tratamentelor inumane și degradante de către colaboratorii de poliție.

De asemenea, a solicitat încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului Anatolie Bacalov în beneficiul statului în mărime de 1 862 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 iulie 2020, a fost admis apelul procurorului declarat împotriva sentinței, casată parțial sentința în latura suspendării executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal și în latura cheltuielilor judiciare și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță:

Se exclud prevederile art. 90 Cod penal la numirea pedepsei în privința lui Anatolie Bacalov.

Se menține sentința Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 16 mai 2019 prin care lui Anatolie Bacalov în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal, i s-a numit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul Ministrului Afacerilor Interne pe un termen de 3 ani. Pedeapsa închisorii urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul executării pedepsei se calculează din data de la 21.07.2020.

Se dispune arestarea imediată a lui Anatolie Bacalov, fiind luat din sala de ședință.

Se încasează de la Anatolie Bacalov în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 1 862 lei.

În rest au fost menținute dispozițiile sentinței atacate.

4.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a constatat că, obiect al contestării sentinței, constituie revocarea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, care reglementează suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii, dacă

pedeapsa prevede cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență.

Potrivit sentinței din 16 mai 2019, instanța de fond a considerat posibilă aplicarea prerogativelor art. 90 Cod penal în privința inculpatului Anatolie Bacalov. Concluzia instanței de judecată, de suspendare condiționată a executării pedepsei de către inculpat, a fost motivată de faptul că partea vătămată Vitalie Onu nu are pretenții față de inculpatul Anatolie Bacalov.

Instanța de apel însă a apreciat această concluzie drept una nefondată, or, în conținutul părții descriptive a sentinței instanța de fond a stabilit expres lipsa unor circumstanțe agravante sau atenuante în privința inculpatului, de unde reiese că nu există temeieri reale de a crea inculpatului o situație mai favorabilă, decât permit circumstanțele constatate în cauza dedusă judecării.

În opinia instanței de apel, prima instanță urma să efectueze o analiză mult mai amplă a personalității infractorului, urmărind în acest sens comportamentul său inclusiv la momentul comiterii infracțiunii. Aprecierea acestui fapt nu poate fi ignorată, de altfel comportamentul inculpatului la momentul comiterii infracțiunii este element obligatoriu pentru însușirea condiției subiective a liberării de pedeapsa penală cu executarea condiționată a acesteia.

În prezenta cauză, instanța de apel a admis ca întemeiate argumentele apelului declarat de acuzatorul de stat și a constatat că concluzia instanței de fond, precum că corijarea inculpatului Anatolie Bacalov este posibilă și prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, este una eronată și contravine criteriilor generale de individualizare a pedepselor, prevăzute de art. 75 Cod penal.

Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia de a exclude dispozițiile adoptate de instanța de fond în partea suspendării condiționate a executării pedepsei sub formă de închisoare în privința lui Anatolie Bacalov.

Subsidiar, instanța de apel a subliniat că lipsa pretențiilor părții vătămate către inculpat, nu se datorează compensării prejudiciului, or, partea vătămată a reținut că nu are pretenții față de inculpat, pe motiv că s-a resemnat deja de-a lungul perioadei care s-a scurs din momentul comiterii infracțiunii.

Discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii eronate, a conchis instanța de apel.

Așadar, instanța de apel ținând cont de scopul legii penale și circumstanțele constatate în respectiva cauză penală a conchis că, pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani stabilită lui Anatolie Bacalov prin sentință, este o pedeapsă echitabilă.

De asemenea, instanța de apel a admis alegațiile procurorului invocate în apel și în partea solicitărilor privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare.

În acest sens, instanța de apel a stabilit că, potrivit materialelor cauzei penale, se constată că la efectuarea expertizei psihiatrico-psihologice în condiții de ambulatoriu în privința inculpatului Anatolie Bacalov statul a suportat cheltuieli în mărime de 1 680 lei. În sensul dat, instanța a stabilit că dovada cheltuielilor solicitate spre încasare de la inculpat, se constată în baza raportului de expertiză judiciară nr.39a-2017 din 06.07.2017 (f.d.146-149), anexat la materialele cauzei. Stabilindu-se vinovăția inculpatului în săvârșirea unei infracțiuni, acestuia îi revine obligația de a plăti statului toate cheltuielile efectuate de la începerea urmăririi penale și până la punerea în executare a hotărârii de condamnare.

Instanța de apel a respins solicitarea acuzatorului de stat cu privire la admiterea acțiunii civile înaintată de partea vătămată Vitalie Onu, or, partea vătămată a declarat că nu mai susține pretențiile patrimoniale și își retrage acțiunea civilă.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către inculpatul Anatolie Bacalov care solicită casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei decizii prin care să fie încetat procesul penal în privința sa conform prevederilor art. 2 al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În motivarea celor solicitate, recurentul susține că îndeplinește toate cerințele pentru a putea fi amnistiat, mai mult acesta a înaintat și o cerere scrisă către Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție prin care solicită ca să fie încetat procesul penal în privința sa în temeiul art. 2 al actului normativ menționat.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, care a solicitat declararea inadmisibilității recursului, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursul ordinar declarat de către inculpat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când aplicarea pedepsei a fost înlăturată de o nouă lege sau anulată de un act de amnistie.

În conformitate cu prevederile art. 434 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, verifică

legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În recurs recurentul a invocat precum că urmează în privința acestuia a fi aplicate prevederile Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, or nu există niciun temei statuat la art. 10 din aceeași Lege, care ar împiedica aplicarea ei.

Astfel, instanța de recurs reține că, la 09 septembrie 2016, au intrat în vigoare prevederile Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, actul se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate care manifestă căință activă în cadrul procesului penal și celor condamnate care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, perioadei de probațiune sau termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă aceste persoane cad sub incidența prevederilor art. 2-9, 11 și 12.

Potrivit art. 2 alin. (1) din aceeași Lege, procesul penal încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare referitor la infracțiunea săvârșită până la adoptarea prezentei Legi pentru care Codul penal prevede în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani. Iar potrivit alin. (2) din același articol, încetarea procesului penal conform alin. (1) are loc cu acordul scris al persoanei învinuite sau inculpate.

Conform prevederilor art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul care are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Potrivit recursului declarat în cauză, partea apărării solicită să-i fie aplicate prevederile Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29.07.2016, or, la caz lipsește prejudiciul material.

Astfel, Colegiul penal lărgit remarcă că inculpatul, a depus o cerere prin care solicită aplicarea în privința lui a prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței R. Moldova (f.d. 149, vol. II).

Potrivit Recomandării nr.97 din 09.02.2017, cu privire la aplicarea prevederilor din Legea nr.210 din 29 iulie 2016, privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței R. Moldova de către instanțele judecătorești, orice instanță ordinară este în drept, în baza art. 2 din Legea nr. 210,

să aplice actul amnistiei față de inculpat și să pronunțe o hotărâre de încetare a procesului penal, pe cauza penală.

În cursul judecării cauzei, la orice etapă a procedurilor, inculpatul este în drept, prin acord scris, să solicite încetarea procesului penal, în privința sa, în temeiul art. 2 al Legii nr. 210. Cererea poate fi înaintată de inculpat atât în ședința preliminară, cât și după numirea cauzei spre judecare, până la finalizarea cercetării judecătorești.

Totodată, Colegiul penal lărgit atestă că, faza judecării cauzei, în conformitate cu prevederile din Codul de procedură penală, include toate instanțele ordinare de judecată, adică atât prima instanță, cât și instanța de apel și cea de recurs ordinar.

Așadar, instanța de recurs ordinar menționează că în speță nu a fost înaintată nicio acțiune civilă din partea părții vătămate, ceea ce denotă lipsa prejudiciului material.

Având în vedere cele expuse și prevederile normelor citate supra, precum și ținând cont de faptul că inculpatul a solicitat prin cerere aplicarea amnistiei, în cauză lipsește prejudiciu material, infracțiunea comisă de inculpat face parte din categoria celor grave, Colegiul penal consideră că inculpatul întrunește condițiile legale, instituite prin Legea privind amnistia nr. 210 din 29.07.2016, motiv pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată parțial și dispusă încetarea procesului penal în privința lui, conform prevederilor art. 2 alin. (1)-(2) din Legea sus menționată.

Astfel, reieșind din cele expuse, recursul ordinar declarat de către inculpatul Anatolie Bacalov se va admite, ca fiind întemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 434 și 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

admite recursul ordinar declarat de către inculpatul Anatolie Bacalov, casează parțial sentința Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 16 mai 2019 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 iulie 2020, în privința lui *Bacalov Anatolie XXXXX*.

Încetează procesul penal în privința lui *Bacalov Anatolie XXXXX* recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal, în temeiul prevederilor art. 2 din Legea Republicii Moldova nr.210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în rest se mențin dispozițiile deciziei.

Bacalov Anatolie Pavel urmează a fi eliberat din Penitenciar, dacă nu execută alte hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **18 februarie 2021**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Nadejda Toma

Victor Boico